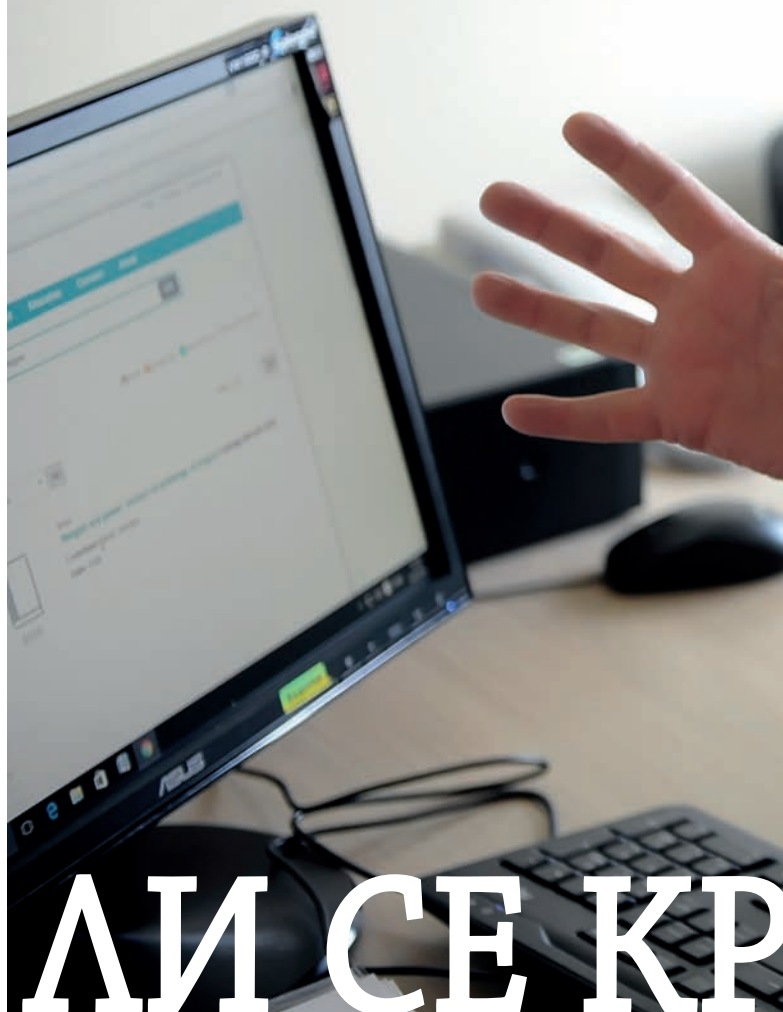

ДР МИРОЉУБ ЈЕВТИЋ, ПРОФЕСОР ПОЛИТИКОЛОГИЈЕ РЕЛИГИЈЕ

Религија најдиректније, утицајем на наталитет, детерминише опстанак једне заједнице. Тамо где је јака, без обзира на животни стандард, наталитет је огроман, а на местима где је слаба, рађа се све мање деце. Због своје природе, хришћанство у Европи опада, а и Америка не бележи другачији тренд. Његов простор заузимају ислам и друге религије. Верска мапа планете драматично се мења. Европа све више постаје „мултирелигиозна“, због досељавања људи са стране, исламске земље се невероватном брзином верски чисте, а западна цивилизација на то не нуди јасан одговор.

НАЗИРЕ ЛИ СЕ КР ХРИШЋАНСКЕ ЕВ

Најпопуларнији интернет претраживачи, ако „укуцате“ појам „Politics and Religion“, излистаће вам низ страница на којима пише да је професор београдског Факултета политичких наука др Мирољуб Јевтић утемељио друштвену науку која се „шири по свету“. Политикологија религије је, како истиче, политиколошка дисциплина која се бави проучавањем утицаја религије на политику и обратно, с посебним освртом на ставове субјеката политике у ужем смислу, политичких партија, државе, група за притисак и осталих, према верским заједницама и религији уопште.

Какав је данас однос између политике и религије, да ли се бићно променио у односу на крај 20. века?

– После 11. септембра 2001. стање се битно променило. Пре тог датума, иако је тај утицај био и те како велики, политиколози и научници који се баве друштвом, то нису хтели да виде. Пре свега јер су став према религији креирали на основу учења француских просветитеља Волтера, Русоа, Дидроа, енциклопедиста... Они су сматрали да је религија последица привредне неразвијености, чији је резултат сиромаштво. Да банализујем, мислили су да ће људи, кад буду појели први добар и јак до ручак, схватити да Бог не постоји. То је била трагична за-

РАЈ РОПЕ

блуда, јер религија нема везе с економском развијеношћу и степеном образовања. Карактеристичан пример јесте Америка, земља која је синоним економског развоја и важи за пример либералне демократије и животног стандарда, а развијала се у невероватној симбиози политике и религије.

О Подаци говоре да религиозност у САД данас опада.

– То је апсолутно тачно кад је реч о хришћанској религиозности, али то ништа не мења, јер „расту“ муслимани, којих је све више свуда у свету. Значи, поједине религије нестају, а друге заузимају њихово место. Ни за атеизам више нема простора. Хришћана популационо има све

мање, јер нису истински религиозни. Као и када се говори о одбрани земље, најтрагичнија грешка јесте погрешна стратегија. Ништа не вреди и ако су тактички задаци на терену урађени савршено. Слично је и када говоримо о религији. Сви виде да је дошло до депопулације хришћана, и код нас и у целој Европи, „падамо“ великом брзином, као камен бачен из авиона. А када код нас говоримо о томе шта је разлог смањења наталитета, одговор је због лоших услова живота: нема довољно новца, мале су плате, неплаћена породична боловања, скупе пелене и слично. У Шведској свега тога има превише, а њихов број деце по мајци је мањи него у Србији.

О Да ли је Ваша шпеца да тамо где опада религиозност, опада и националистичност?

– Наравно. Религија најдиректније, утицајем на наталитет, детерминише опстанак једне заједнице. Тамо где је јака, без обзира на животни стандард, наталитет је огroman, а на местима где је слаба, рађа се све мање де-

це. Због своје природе, хришћанство у Европи опада, а ни Америка не бележи другачији тренд. Простор све више заузимају ислам и друге религије. Хиндуизам пре свих.

Q Верска маја ѿланеће ѿоследњих година драматично се мења...

– Врло драматично! Данас имате Европу која све више постаје „мултирелигиозна“, због досељавања људи, а с друге стране су земље које се верски „чисте“. Погледајте исламски свет. Све верске заједнице, осим муслимана, нестају. Исламски свет, који је и иначе огроман, све је већи и заузима све више простора у Европи. Та прича о мултикултуралности, која се овде третира као некаква предност, у ствари је нешто другачије. Муслимани све више освајају простор, док у једном тренутку све европске земље не буду постале муслиманске, баш као и читав свет.

Q Заиста мислите да ће се ѿо гогодиѿи?

– Наравно да хоће ако се нешто не предузме! То је неминовно, и то врло брзо. Не треба читав век. За педесет година Европа какву данас знамо може да нестане. Муслиманима није проблем да у овом моменту пошаљу стотине милиона људи у Европу.

Q Ко да ѿошае? О ком „мозгу“ говорите?

– Прво, основна идеја ислама јесте да „покрије“ читав свет. И то је сасвим легитимно, ако посматрамо религију с те духовне стране. Ми то видимо као ѿихову потребу да освајају нови простор. Али они то виде другачије. То је свет дубоко верних људи, који чврсто верују да нас после овоземаљског живота чека праведни Божији суд, на коме ћемо бити опредељени да наставимо живот, јер смрти нема, у некој есхатолошкој равни: у рају или паклу. Онај ко је живео према прописима вере, живео је у рају и обратно. Дакле, муслимани који поседују знање да је свет тако уређен, имају обавезу да спасу и мене и вас. Хтели ви то или не. Јер ако то не ураде, они ће ићи у пакао. Они немају недоумицу да ли да вас преведу у ислам. Или да за то створе претпоставке. То значи да треба да се успостави исламски политички поредак, покажу ѿегове предности, а, ако ви нећете да га прихватите, онда је кривица ваша.

Q Може се рећи да смо на овим ѿросѿорима неколико векова имали ѿу „ѿрилику“?

– Османлије су биле у Београду до 1867. године. Ето, испада да Срби нису хтели спас, имали су прилику, а сад нека иду у пакао. Први српски устанак била је борба против таквог спаса, а Карађорђе је био луд и зато сада гори у паклу. С тачке гледишта верног муслимана, то је тако. С друге стране, у Европи се мало искрено верује у Бога. Па кад европски лидери не разумеју хришћанство, како да разумеју ислам. Није проблем што не верују, него што не желе да разумеју муслимане. Заправо, значајно питање јесте ко су муслимани, шта под тим појмом подразумевате. Ми смо, номинално, православци. Али да ли то и јесмо? Управо због тога у Босни постоји врло озбиљан, „унутрашњи“ сукоб, између „Муслимана“, те нације настале после Другог светског рата, који су атеисти, и

који не могу да смисле то што им долази из Саудијске Арабије и Ирана, и муслимана верника. А постоји и сукоб између муслимана који су верници, јер различито верују.

Q Такав „сукоб“ ѿосѿоји и код ѿравославаца, ѿодела на меке и ѿврде, зилоѿе...

– Да, али сукоб између шиита и сунита је добио досад најширу димензију! Пре неки дан водећи саудијски муфтија изјавио је да су руководиоци Ирана немуслимански. Ако Ираном руководе шиитски свештеници, а ѿих Саудијци прогласе вероодступницима – сврставају их у гору категорију од хришћана, а онда је јасно да је тај сукоб више него опасан, јер према исламском учењу, нису битне националне разлике међу људима, него само религијске. Прва група су муслимани, друга су монотеисти – хришћани и Јевреји, трећа политеисти, четврта неверници, а пета, за ѿих најгора вероодступници. Значи, ми смо у другој, а Иранци у петој категорији. Вероодступници се, према исламском праву, обавезно осуђују на смрт.

Q Теже ли вехабије нужно сѿварању калифаѿа? Да ли ће неизосѿавно ѿосѿаѿи милиѿанѿни ради ѿосѿизања својих циљева?

– Они су само једна од варијанти сунитског ислама. Ислам је „и вера и држава“, и код ѿих нема одвајања религије од политике. Свака политика има амбицију да успостави власт, а свака власт успоставља се уз претпоставку да ће сила бити примењена. Ради остваривања циљева и најмирољубивији човек је потенцијални борац. Вехабити су само најспремнији да ради остваривања исламских интереса примене силу. И они су против силе ако могу мирним путем да остварују своје циљеве. Не морају обавезно бити војничка претња. Ту врсту верске затворености имамо код православних зилота, али они нису милитантни и немају у свом програму идеју да потчине друге, не би ли их спасили.

Q Како данас војнички „сѿоји“ ѿакозвана Исламска држава?

– Знатно слабије него раније. Исламска држава је битно подигла антимуслиманско расположење у свету. То се види у политици коју спроводе Орбан, Аустрија, Чешка, Словачка... Види се по изборним резултатима у Немачкој, на основу Трампових ставова, Брежита... Ипак, Исламска држава је највећа опасност за саме муслимане, јер да је није било, они би лакше обавили посао, и не би свет почео да их гледа другачијим очима. У овом тренутку исламски свет није довољно јак да би остварио то што хоће Исламска држава. Саудијска Арабија је то радила без рата, новцем, индоктринацијом, на софистициранији и успешнији начин, који је обећавао брз успех.

Q Има ли Европa одрживо решење за шалас избеглица из исламских земаља?

– Уколико не смогне снаге да се понаша као Орбан, може свашта да се деси. Није требало годинама уназад доводити муслиманске раднике на територију Европе, али опет, нису их они довели што их воле, већ зато што су им потребни радници. Прво, нису имали физикалце, сад немају лекаре, а чујем да многе озбиљне војске остају без људи заинтересованих за некад врло примамљиве послове. Нико неће у подморничаре. А плаћеничка војска је војска земље која је одлучила да нестане.

Q Приближава ли експанзија ислама православне и католике?

– Да, то је видљива тенденција. Примера ради, прича око канонизације Степинца не би била заустављена с врха да то није случај. Сусрет између руског патријарха и папе на Куби био је веома значајан. Званично је саопштено да су се састали да би размотрили трагичну судбину хришћана на Блиском истоку. Тај део света где је хришћанство настало брзином „светлости“ остаје без хришћана. Тренутно је римокатолицизму Православна црква много важнија него обрнуто.

Q Зашто?

– Зато јер је Католичка црква после Првог светског рата, кад је престала да постоји Аустроугарска, која је практично била „у рукама“ Ватикана, изгубила реалну и озбиљну политичку снагу коју је поседовала. Практично су све дивизије Фрање Јосифа биле дивизије Ватикана. Сада је Руска православна црква дошла фигуративно у позицију да је руски нуклеарни штит „у рукама“ патријарха Кирила. Дакле, сад је она у позицији у којој је био Ватикан до Првог светског рата и током њега. Данас се не може одвојити политика Русије од Руске православне цркве, а ниједна римокатоличка земља своју политику не усклађује с Ватиканом на озбиљан начин.

Q Хоће ли доћи до приближавања Русије и Европe?

– Ако се не буду зближиле, онда ће се десити катаклизма о којој сам говорио, муслимани ће победити свет. Прогутаће све, с намером да спасу свет. И спасиће га, на свој начин.

Q Какву услугу данас православном свету чине њихови „зилоти“, који инсистирају на чистоти вере и прекиду сваког међуверског дијалога?

– То су веома штетне појаве за српски национални интерес. Треба једном за свагда знати, Римокатолици нису Јасеновац! Не постоји тај зилот који је више против Павелића и НДХ од мене, али Римокатоличка црква није Хрватска, или, још јасније, четири милиона Хрвата нису Римокатоличка црква. Далеко су важнији 150 милиона Бразилаца, а када су они рекли једну ружну реч против Србије!? Или Филипинци...

Q У светлу експанзије ислама, како видиш политичку судбину Србије и колико код нас има радикалнoг ислама?

– Нема га превише, али га има довољно. Проблем је што је сваки ислам инкомпатибилан са секуларним политичким вредностима. И најумеренији ислам не може да прихвати легитимитет државе као што је Велика Британија. Зато је избор Садика Кана за градоначелника Лондона, који каже да је муслиман, највећи доказ да је и Британија „забила себи нож у срце“. Јер Садик Кан не може да прихвати политички поредак у коме његова ћерка може да се уда за Енглеза. Кад би то урадио, ишао би у пакао. То је верска забрана. Ислам је инкомпатибилан с нашим системом вредности. Он мора да га укине.

Q Кад је реч о штерористичким нападима, могу ли безбедносне службе нешто озбиљније да ураде, да их сирече?

– Тешко да могу. Познато је да се вехабити регрутују и из Београда, из ромских насеља на ободима престонице. Њих су 1999. године безбедносне службе пустиле да дођу у Београд, и питам се зашто их не врате сад на Косово, одакле су дошли. Одлуку да ти људи дођу донели су политичари, а не службе. Милошевић им је дозволио. Они су инсталирани код нас, и службе могу само да их прате и контролишу. Неке ће ухватити, али неко ће се и „провући“.

Q Какве су шансе за штерористичке нападе у нашој земљи?

– То не може нико рећи са сигурношћу. Нисмо у централном фронту борбе, али није ни искључено да се то може десити, јер Исламска држава у својим порукама преко интернета позива муслимане да дођу и придруже им се у борби у Сирији и Ираку, а, ако нису у могућности, саветују им да у домицилним државама изводе терористичке нападе против немуслимана, укључујући и вероодступнике. Према томе, искључити могућност напада била би лудост. Ми неке ствари, нажалост, не схватамо озбиљно. Уосталом, да ли је могуће да знање о тој опасности није потребно студентима Новинарског и Међународног смера, на Факултету политичких наука, где предајем студентима на Политиколошком смеру? Треба ли да будући новинари и дипломате знају шта је данас циљ и шта представља појам Исламске државе? ■

Владимир ВЈЕШТИЋ
Снимила Душка СТЕФАНОВИЋ